

Memorandum van de
Natuurpunt-afdeling De Haan
voor de lokale verkiezingen
van 13 oktober 2024

De prioriteiten van Natuurpunt
voor de verkiezingen in 2024

Voorstelling Natuurpunt afdeling De Haan

Natuurpunt vzw (Vlaanderen)

- Vijf onderdelen
  - Natuurbeleid
  - Natuurstudie
  - Natuuracademie (natuureducatie, opleidingen)
  - Natuur- en Landschapszorg (natuurzorg via sociale tewerkstelling)
  - Natuurbeheer
- 28.900 ha in beheer = 20.000 ha in eigendom + 9.000 ha van derden
- 130.000 gezinslidmaatschappen
- 160 afdelingen → afdeling De Haan

Natuurpunt afdeling De Haan

- 343 gezinslidmaatschappen (met domicilie De Haan) = **5,24 % van de gezinnen** (6551)
- 3 belangrijke natuurreservaten:
  - Deel Uitkerkse Polder in Wenduine
Kleiputten, Neptunuslaan, Uitkerkestraat, Manitoba, ...
→ beheer in samenwerking met landbouwers (runderen, schapen)
  - Zandpanne 20,41 ha
  - Kijkuit 7,08 ha (uitbreiding tot ca 13 ha voorzien)
- Jaarlijks ca. 40 begeleide wandelingen, reservaatbezoeken
  - Toeristen
  - Scholen
  - Verenigingen
- Spreekbeurten
- Beheerwerken met groepen
- 40.000 bezoekers/jaar in Uitkerkse Polder
- Beheer door vrijwilligers en professionelen in uitvoering van beheerplannen!
  - Maaibeheer Kleiputten Wenduine, Zandpanne en Kijkuit.
  - Natuurstudie
  - Broedvogeltellingen
  - Maandelijkse wintertellingen van overwinterende vogels
  - Planteninventarisaties
  - Begeleiden van studies door universiteiten, INBO, ...

Lokale thema's afdeling Natuurpunt De Haan

Mobiliteit en recreatie

- Autoluw maken van de polderwegen.
- Minimale inname natuur en bos door F34 op het zuidelijk traject van de N34.
- 'Recreatief medegebruik' in natuurgebied niet ten koste de hoofdfunctie fauna en flora.
- Versterken handhaving in natuurgebieden.
- Honden-aan-de-leiband beleid stranden.

Klimaat & duurzame ontwikkeling

- Groene inkleding publieke ruimte o.a. in Wenduine.
- 'Groene' bouwvoorschriften opleggen bij omgevingsvergunningen verkavelingen etc.
- Ontharding stimuleren en illegale verharding 'hard' aanpakken.
- Initiatieven nemen in het kader van Kustvisie (kwetsbaarheid Wenduine).
- Drainage en egalisering van gronden voor snellere waterafvoer afwijzen.

Beheer van de omgeving

- Natuurvriendelijk wegbermbeheer uitbreiden en correct (laten) uitvoeren.
- Teruggave Koninklijke baan (noordelijk traject) aan de natuur
- Alternerend rijten poldergrachten (categorie 3) in en buiten het natuurgebieden/speciale beschermingszones.
- Volgende fase LIP Oudlandpolder: peilbeheer in functie van natuur ten westen van de Blankenbergse Vaart.
- *Natuurtoets & Klimaattoets bij beslissingen.*

Aankoop van kwetsbare natuur

- Subsidierglement aankoop kwetsbare natuur.
- Logistieke steun gemeente aan NP.

Natuurherstel werkt

- Verduinen delen Koninklijke Baan.
- Natuurvriendelijke en klimaatbestendig waterbeheer in Oudlandpolder.
- Natuurgebaseerde oplossing voor problematiek Westdijk in Wenduine.

Overleg

- Regelmatig informeel overleg
- Werking Mina-raad & Gecoro opwaarderen.

Bijlage: verdere bespreking van een aantal lokale thema's

1. Polderwegen

Het polderlandschap in onze gemeente oefent een toenemende aantrekkingskracht uit op de toeristen en tweedeverblijvers. De meeste polderwegen zijn dan ook ingeschakeld in het toeristisch fietsknooppuntennetwerk. In het mobiliteitsplan worden ze gecatalogiseerd als Landelijke weg III en ingekleurd als fietsweg.

Van het toekomstig bestuur kan dan ook verwacht worden dat ze de nodige maatregelen neemt om van de polderwegen veilige goed ingerichte fietswegen te maken én (doorgaand) gemotoriseerd verkeer te weren: zowel een aangepaste infrastructuur als verkeerstechnische ingrepen kunnen dit bewerkstelligen. Grootschalige versturende evenementen tijdens het broedseizoen in vogelrichtlijngebieden worden best niet vergund.

2. Fietssnelweg F34 – Herinrichting N34

Als Natuurvereniging stellen wij ons constructief en positief op t.o.v. van de realisatie van een fietssnelweg op het zuidelijke traject (Nieuwe Rijksweg) van een heringerichte N34 tussen de grens met Bredene en Wenduine, dit onder volgende voorwaarden.

De impact op het bos en het erkend natuurreservaat de Zandpanne dient beperkt te blijven. De veiligheidszone tussen autoweg en fietspad dient zo ingericht te worden dat (wild)parkeren niet mogelijk is.

Onlosmakelijk verbonden aan de herinrichting van de N34 is de ontharding (met afvoer van het puin) en verzanding van (belangrijke delen van) de Koninklijke Baan (noordelijk traject) met bestemming Natuur met (beperkt) recreatief medegebruik, én geen traject voor een fietssnelweg. Bedenk dat eerder, bij de aanleg van het zuidelijk traject van N34 (Nieuwe Rijksweg) in de jaren zeventig, ettelijke hectaren waardevolle natuur (duinbos en duingrasland) werd opgeofferd.

3. Juist evenwicht tussen natuur en recreatie (ecologie en economie) en behoud van de open ruimte

Natuur en open ruimte (Uitkerkse polder, Duinbossen, zeereepduinen, strand, strandhoofden, zee) zijn belangrijke attractiepolen voor De Haan en ondersteunen de lokale economie (toerisme e.a.) hun behoud is dan ook cruciaal.

Natuur is een kostbaar maar schaars goed, dat je maar een keer kunt verkwanzelen: eens een zone een harde bestemming/invulling krijgt is dit quasi onomkeerbaar en zijn de natuurwaarden voorgoed verdwenen.

Recreatief medegebruik van natuurgebieden impliceert (ook juridisch) dat natuur er de belangrijkste functie is en recreatie er maar kan in de mate dat de natuurwaarden niet geschaad worden.

4. Vergroenen van het openbaar domein

Openbaar groen heeft een belangrijke functie in een verstedelijkte omgeving: het verschaft schaduw, mildert de temperatuur, creëert een microklimaat, is esthetisch belangrijk, verhoogt de biodiversiteit, is rustgevend.

- Bij de inrichting van pleinen wordt teveel aandacht besteedt aan aaneengesloten verharde ruimten voor het organiseren van evenementen → zoeken naar inpassen van meer bomen op de pleinen.

- Wenduine telt nog meerdere 'lanen' zonder bomen: ofwel dragen zij die naam onterecht ofwel komen daar bomen!! [[cfr de boutade: *1 rij bomen is een bomenrij, 2 rijen bomen is een laan, drie rijen bomen is een bos in Vlaanderen*]]

5. Aanpakken van de problematiek van de zeespiegelstijging met als hotspot Wenduine

Met 8,60 m TAW (keermuur 9,4 m) heeft Wenduine de laagste zeedijk van de hele kust!!
Ter vergelijking: zeedijk De Haan 11,2 m TAW, zeedijk Blankenberge 10,1 m TAW.

'Kustvisie' moet onze kust beschermen tegen zeespiegelstijging (ZSS)

De heraanleg van de Zeedijk-Wenduine (2014-15) in het kader van het Masterplan Kustveiligheid geeft een vals gevoel van veiligheid en beantwoordt vanaf 2050 niet aan de vereisten van Kustvisie, zelfs bij senario van 1m zeespiegelstijging. Grootschalige infrastructuurwerken vergen een jarenlang traject van planning, budgettering en uitvoering zodat politieke beslissingen tijdig moeten genomen worden.

Ook voor Blankenberge dringt de tijd: uiterlijk in 2030 (= einde legislatuur nieuwe gemeenteraad) moet er een beslissing genomen worden over de keuze voor de bescherming van de haven met hetzij een stormvloedkering hetzij met een sluis tegen een zeespiegelstijging van 1 m (= meest gunstig scenario, andere scenario's 2 en 3 m). *'Daarbij moeten ook in de aansluitende zones (lees Wenduine) maatregelen voorzien worden'!*

Daarnaast moet gesteld worden dat het beschermingslint Kustvisie ook opportuniteiten biedt voor de gemeente, recreatie en de natuur.

Verwachtingen naar toekomstig bestuur

- Sensibilisering en draagvlakcreatie bij de bevolking rond toekomstige noodzakelijke aanpassingen aan de kustverdediging en de stranden ook in de toeristische zones (beschermingslint).
- Geen beslissingen, vergunningen die noodzakelijke beschermingsmaatregelen in de toekomst bemoeilijken (bvb vergunningen in de zone van het beschermingslint Kustveiligheid).
- Andere aanpak van terugkerende ondersteuning van de Westdijk (zie verder)
- Aan de Oostzijde van Wenduine de ontwikkeling van embryonale duinen niet hinderen door ondoordacht gebruik van gemeentelijke tractoren en te hoog geplaatste afvalbakken in deze zone. Deze bakken zouden moeten zeewaarts verschuiven naarmate de duinen aangroeien.

6. NBS voor de Westdijk Wenduine en versterking lage duinmassief aldaar

Jaarlijks voert de gemeente tijdens het stormseizoen een ongelijke strijd tegen het ondersteunen van de Westdijk. Regelmatig is die overstuiving compleet en sluit ze aan bij het aanliggende duinmassief dat ter hoogte van de tweede helft van de Westdijk bijzonder laag is. Dit laat dan (kortstondig) een aangroei van de duinen toe. Op dat moment is de gemeente niet meer in staat om met eigen middelen de Westdijk vrij te maken en moet beroep gedaan worden op een aannemer al dan niet betaald door de Vlaamse Overheid (MDK). Het achtereenvolgend meerdere keren per stormseizoen opnieuw ruimen is dweilen met de kraan open en het is in tegenspraak met de kustbeveiliging die baat heeft bij de aangroei van het (te) laag duinmassief aan de Westdijk. Gelet op de klimaatwijzigingen met toenemende stormen is een drastische beleidsverandering noodzakelijk. De natuur kan ons hierbij helpen via Nature Based Solutions (NBS).

Ofwel kan men de aangroei van de duin toelaten door niet meer te ruimen tijdens de stormperiode (dijk-in-duin). Chalet de Westhinder blijft bereikbaar via het strand en de (vent)weg. Ofwel legt men voor de Westdijk met het

aangevoerde zand een 'duin voor duin' aan met begroeiing waarbij de Westdijk beter beschermd wordt tegen verzanding en de ruiming beperkt wordt. Dat dit zo werkt wordt bewezen op de oosteroever in Oostende.

In beide gevallen bekomt men een strand met duinreliëf dat ook landschappelijk en recreatief een grotere belevings- en natuurwaarde heeft in vergelijking met het huidige vlakke, kale, eentonige strand dat de zandverstuiving juist vergemakkelijkt.

7. Volgende fasen van LIP Oudlandpolder

Wij herhalen hier wat wij aanvoerden bij het Openbaar Onderzoek bij het Landinrichtingsproject Oudlandpolder fase 1.

Natuurpunt De Haan betreurt dat voor het natuurgebied Uitkerkse polder alle acties van het landinrichtingsplan beperkt blijven tot de oostelijke compartimenten (op grondgebied Blankenberge en Zuienkerke), dit met uitsluiting van de compartimenten 5 en 6 op grondgebied De Haan/Wenduine. Een aanzienlijk deel van deze compartimenten zijn verworven als natuurreservaat en vallend onder de Europese habitat- of vogelrichtlijn. Nochtans staan ook hier de natuurwaarden onder druk o.a. ingevolge verdroging. We dringen er dan ook op aan dat acties inzake waterpeilverhoging absoluut meegenomen worden in een fase 2 van landinrichting Oudlandpolder, temeer de overstortproblematiek vanuit Wenduine, in het Bommelzwin opgelost werd.

Het LIP stelt op pagina "Het doel is om het onthaal van de Duinbossen beter uit te bouwen en pijnpunten op vlak van mobiliteit, veiligheid en te grote recreatiedruk weg te werken"

In dit punt wordt gesteld dat het een doelstelling is van het landinrichtingsplan om de pijnpunten op vlak van te grote recreatiedruk weg te werken. Dit kan o.a. verwezenlijkt worden door een betere geleiding van recreatieve druk.

Wij vrezen dat plannen om in de toekomst de watertoren van Wenduine en het voormalige militaire domein voor recreatie te ontsluiten zullen leiden tot het aanzuigen en het verhogen van recreatieve druk in wat nu nog niet toegankelijke sites zijn die als belangrijke rustzones voor de natuur in de druk bezochte duinbossen fungeren. Deze rustzones zijn cruciaal in het stoppen van de degradatie van de natuurwaarden en buitengewoon belangrijk in een natuurlijke omgeving waar de toeristische druk en versnippering reeds maximaal zijn.

De voormalige watertoren ligt middenin natuurreservaat (hoogste ambitieniveau, type 4) en rustgebied, waar via extensieve begrazing aan natuurbeheer wordt gedaan.

Niet enkel de permanente verstoring door het aantrekken van recreanten via een pad door het reservaat is problematisch. Een eventuele consolidatie/restauratie en inrichting van de oude watertoren zal gedurende meerdere jaren een omvangrijke bouwswerf op een moeilijk toegankelijk terrein impliceren te midden van een natuurreservaat! De verstoring zal dus veel omvangrijker zijn dan alleen maar het aanleggen van een omheinde toegangsweg tot de watertoren. Graag wijzen wij er op dat vlakbij de watertoren aan de rand van de reservaatzone een panoramisch platform door ANB werd geplaatst dat wandelaars reeds een 360° overzicht van de omgeving biedt.

Het opofferen van bestaande rustgebieden in de Duinbossen en het aantrekken van nog meer recreatie is voor Natuurpunt De Haan dan ook niet aanvaardbaar en het past ook niet bij de geformuleerde doelstellingen van het landinrichtingsplan

8. Wegbermbeheer

Wegbermen fleuren de landelijke wegen van onze gemeente op en dragen bij aan haar aantrekkelijkheid voor fietsers en wandelaars en herbergen een grote biodiversiteit. Het gemeentelijk bermbeheerplan dient strikt opgevolgd te worden. Jammer genoeg zijn slechts een beperkt aantal bermen daarin opgenomen: alle bermen zijn echter belangrijk voor de biodiversiteit en herbergen belangrijke bestuivers voor de (landbouw)gewassen!

Al te vaak stellen we nog overtredingen vast van het bermbesluit inzake de maaitijden en het afvoeren van maaisel. Het argument van 'veiligheid' wordt te pas en te onpas gebruikt.

Vooraf de kwetsbare duin-polderovergangen verdienen speciale aandacht: zij herbergen unieke zeldzame planten als Blauwe bremraap, Kegelsilene, bijzondere Klaversoorten, Orchideeën e.a. .

Afspraken hierover gemaakt met de wegbeheerder AWW m.b.t. de N34 tussen Wenduine en Blankenberge (die trouwens een uitvoering zijn van dwingende maatregelen opgenomen in het NRP 'Natuurrichtplan Duinen van de Middenkust tussen Oostende en Blankenberge') worden niet nageleefd. Het gaat daarbij onder meer over het niet respecteren van de afgesproken maaitijdstippen of bvb het niet afvoeren van het maaisel t.h.v. Harendijke wat aanleiding geeft tot verruiging (en klachten van omwonenden!).

Ook het ruimen van de grachten gebeurt vaak op een niet natuur- en faunavriendelijke wijze. Ook hier wil Natuurpunt zijn expertise delen.

9. Draineren en egaliseren van gronden

Wij sluiten ons aan bij volgende citaat uit een advies van ANB (omgevingsvergunningdossier OMV_2023114545)

Het Agentschap Natuur en Bos [én Natuurpunt De Haan] heeft begrip voor de noodzaak van drainage in natte periodes en het ophouden van water in drogere periodes maar vraagt om dit op een doordachte wijze te doen. Gezien de steeds vaker voorkomende droogtes en de druk op de grondwaterreserves is een verlies aan waterinfiltrerend vermogen een negatieve evolutie, en dus af te raden. Een drainage kan tevens verdroging veroorzaken op de omliggende velden. Door het aanleggen van drainage bestaat de kans dat men de algemene grondwaterpeilen in droge periodes sneller naar beneden haalt wat op zijn beurt weer nadelig is voor de gewassen. Het is aan de vergunningverlener om te bekijken of voorliggende aanvraag op de meest wenselijke manier wordt uitgevoerd.

10. Financiële steun voor aankoop van Natuur

Eigendom gekoppeld aan strenge eisen inzake instandhouding en ontwikkeling van de natuur is de beste garantie voor meer kwalitatieve natuur. Een belangrijk deel van het natuurgebied 'Uitkerkse Polder' is gelegen in De Haan (Wenduine) en draagt bij tot de aantrekkelijkheid van De Haan voor bezoekers/toeristen. Ook in de bescherming van de unieke duin-polderovergangen zijn aankopen/ duurzame investeringen mogelijk. Niet enkel Natuurverenigingen maar ook voor de gemeente is aankoop van -, investeren in natuur een duurzame manier om de aantrekkelijkheid van de gemeente te garanderen voor de toekomst.

Natuurpunt De Haan investeerde onlangs nog een aanzienlijk bedrag als bijdrage in de aankoop van gronden aan de Neptunuslaan en de Uitkerkestraat. Deze gronden worden als graslanden/ weidevogelgebied beheerd in samenwerking met een lokale landbouwer die er met een gebruiksovereenkomst schapen kan op laten grazen. Natuurpunt De Haan kon daarbij geen beroep doen op ondersteuning van de gemeente. In tegenstelling tot vele gemeenten beschikt De Haan immers niet over een subsidiereglement voor de aankoop van natuurgebied door erkende natuurverenigingen.

Wij verwachten van het toekomstig bestuur een subsidiereglement en opname van een budget ervoor in de meerjarenbegroting (voorstel 25 k€ x 6 jaar). Daarnaast kan het bestuur nog budgetten opnemen voor eigen aankopen (cfr aankoop grond voor bos in de Dorpsstraat in Klemskerke-dorp).

11. Overleg met Natuurpunt en andere stakeholders – MiNa-raad

Na de samenstelling van het nieuwe bestuur wil Natuurpunt in gesprek gaan om dit memorandum te bespreken.

Daarnaast moet de milieuraad opnieuw een belangrijk overlegorgaan zijn met de stakeholders inzake natuur en milieu in de gemeente. Het bestuur moet dit stimuleren (en niet afremmen om praktische redenen).

Enkele pijnpunten die opgedoken waren en wensen:

- minstens 2x per jaar samenroepen (Statuten voorzien 4x per jaar!);
- adviezen ter harte nemen/rekening houden met de adviezen;
- rapporteren over gevolg dat al dan niet aan de adviezen gegeven wordt door het gemeentebestuur;
- snellere verslaggeving en overmaking aan de voorzitter en aan het college (CBS).

12. Een betere handhaving m.b.t. natuur en milieu

De toegenomen populariteit van recreëren in de natuur sinds Corana verhoogt aanzienlijk de druk op onze kwetsbare natuur. Als Natuurpunt doen wij ons uiterste best om mensen, toeristen, recreanten te sensibiliseren om zich respectvol in de natuur te gedragen. Jammer genoeg volstaat dit niet steeds om in te gaan tegen een mentaliteit van 'men treed niet op dus lap ik de regels aan mijn laars' bij een aantal mensen. Zo komen we in een vicieuze cirkel terecht en takelt waardevolle natuur af. Daarom moeten de verantwoordelijke politici durven inzetten op handhaving in de natuur. Gerichtes acties met de nodige ruchtbaarheid kunnen deze vicieuze cirkel doorbreken.

Soms zijn politici terughoudend om zaken te reguleren omdat 'we ze toch niet kunnen handhaven' maar in een rechtssysteem waarin alles toegelaten is wat niet verboden is, is dit struisvogelpolitiek. Het ontnemt ook de burger de mogelijkheid om sociale controle uit te oefenen en respect te vragen voor de regels.

Wil je meer weten en lezen over de algemene visie van Natuurpunt ten aanzien van de verschillende verkiezingen in 2024 dan vind je dit hier

<https://www.natuurpunt.be/ikkiesnatuur/onze-visie>

of je kan het Natuurpunt Memorandum 'Natuur in het Hart van Vlaanderen' downloaden:

<https://www.natuurpunt.be/system/files/2024-02/Natuurpunt%20Memorandum%202023.pdf>